

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Emila Bdžocha a sudcov JUDr. Martina Piovartsyho a JUDr. Richarda Bureša na neverejnom zasadnutí konanom 22. júla 2014 v trestnej veci obvineného **M. V. pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby** podľa § 208 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. d/ Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 138 písm. j/ Tr. zák., v konaní vedenom Okresným súdom Považská Bystrica pod sp. zn. 2T 170/2011, o dovolaní obvineného podaného prostredníctvom obhajcu Mgr. V. L., proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 3To 113/2011, z 24. novembra 2011 takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného M. V. **sa o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica, sp. zn. 2T 170/2011, zo 4. októbra 2011 bol obvinený M. V. uznaný za vinného zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. d/ Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 138 písm. j/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

od začiatku roku 2011 takmer denne, spočiatku v rodinnom dome číslo X., v obci M., okres P., kde býval s rodinou u svojich rodičov, neskôr aj v novostavbe rodinného domu bez popisného čísla, v tej istej obci, postaveného v blízkosti domu rodičov, kde sa rodina presťahovala začiatkom mesiaca marec roku 2011, pod vplyvom alkoholu bezdôvodne týral svoju manželku I. V., nar. X. a to tak, že ju opakovane fyzicky napádal päšťou ruky a kopancami, udieral ju do rôznych častí tela, neustále ju urážal svojimi vulgárnymi a oplzlými nadávkami a opakovane sa jej vyhrážal zabitím a hodením do žumpy, a to nielen jej, ale aj ich dvom dcéram – mal. D. V., nar. X. a mal. K. V., nar. X., konkrétne dňa 11. marca 2011 asi o 14.00 hod., keď poškodená I. V. niesla stôl spolu s obvineným

po schodoch v novostavbe rodinného domu z poschodia na prízemie, pričom cúvala, keď bola na poslednom schode, obvinený V. jej oplzlou výčitkou povedal, že ide pomaly, po čom posunul stôl do poškodenej, ktorá stratila rovnováhu, spadla dozadu a utrpela zranenie členka pravej nohy, v dôsledku čoho bola práceneschopná; v presne nezistený deň po hore uvedenom incidente v mesiaci marec roku 2011 asi o 22.00 hod., bez príčiny vulgárne nadával manželke I. V. a urážal ju pred deťmi D. a K. V., vyháňal ich z domu, zobral z pivnice sekeru, vyšiel s ňou na poschodie domu, kde sa už manželka a dcéry pripravovali na spánok, všetkým trom vulgárne nadával a vyhrážal sa im, že ich pozabíja, po čom všetky tri poškodené v obave o svoj život a zdravie, v nočnom prádle a bosé ušli z domu von, kde mobilným telefónom zavolali starého otca – M. V., ktorý ich svojim vozidlom zaviezol ku nemu domov, kde prespali; dňa 3. apríla 2011 asi o 12.30 hod. sa opäť vyhrážal manželke a deťom, že ich pozabíja, hodí do žumpy, pričom bol agresívny a nervózny, vyvolával u poškodených strach a obavu svojim správaním, nakoľko následne rozbil kladivom sklenené výplne na dvoch dverách a jedny poškodil, po čom mal. K. V. zo strachu z domu ušla; dňa 4. apríla 2011, v presne nezistenom čase, fyzicky napadol I. V. tak, že ju ťahal za vlasy a chcel ju rukami udierať do hlavy, čomu sa poškodená bránila svojimi rukami, na ktoré dopadali jeho údery a opäť sa jej vyhrážal, že ju zabije a hodí do žumpy; dňa 5. apríla 2011 dopoludnia opäť vyháňal manželku I. V. z domu, aby vypadla a zmizla, že dom je len jeho, na čo reagovala slovami, že ju nevyženie, že dom patrí aj jej, po čom jej dvakrát omotal kábel elektrickej vrtačky, ktorú vtom čase držal v ruke, okolo krku a chcel ho utiahnuť, čomu poškodená zabránila svojimi rukami, pričom veľmi kričala, lebo sa bála o svoj život, a vtedy obvinený od ďalšieho konania upustil; dňa 6. apríla 2011 asi o 8.00 hod. bezdôvodne vulgárne nadával manželke I. V., vyháňal ju z domu, že tam nemá čo robiť a podobne, po čom odišla na lekársku kontrolu v dôsledku zraneného členka a keď sa popoludní v ten istý deň asi o 15.00 hod. vrátila domov, obvinený V. po chvíli prišiel pod vplyvom alkoholu, vulgárne jej nadával a fyzicky napadol brata poškodenej K. Š., nar. X., ktorý tam prišiel v tom čase na návštevu s jej bratom R. Š. a jej matkou J. B. a to preto, že mu dohovárал, aby nebil jeho sestru, po čom ho chytil pod krk, roztrhol mu retiazku a poškodil tričko a neskôr ho aj udrél do hlavy, po čom následne všetkých vyhodil von z domu so slovami, že tam nemajú čo robiť, a vtedy bola privolaná hliadka polície, ktorá obvineného zadržala, týmto konaním spôsobil manželke I. V. a dcéram D. V. a K. V. fyzické a psychické utrpenie, pretože z jeho správania sa v dôsledku vulgárnych nadávok a neustáleho sa vyhrážania zabitím, majú všetky tri psychické problémy, I. V. často vracala, mala poruchy spánku, plakávala, podobne ako aj

maloleté dcéry, ktoré trpeli najmä tým, že sa takto správal voči ich matke a nebral na vedomie ani ich dohováranie, aby prestal s požívaním alkoholu.

Za to mu okresný súd uložil:

Podľa § 208 ods. 2 Tr. zák., za použitia § 38 ods. 2 Tr. zák. trest odňatia slobody na sedem rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. bol pre výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 73 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák., § 74 ods.1 Tr. zák. mu bolo uložené ochranné ústavné protialkoholické liečenie.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie obvinený M. V..

Krajský súd v Trenčíne napadnutým rozsudkom podľa § 321 ods. 1 písm. d/, písm. e/, ods. 3 Tr. por. rozsudok súdu prvého stupňa **z r u š i l** vo výroku o treste odňatia slobody a spôsobe jeho výkonu a na podklade § 322 ods. 3 Tr. por. obžalovaného M. V. odsúdil podľa § 208 ods. 2 Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. j/ a § 39 ods. 1 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) roky. Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. obžalovaného zaradil na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne podal obvinený prostredníctvom obhajcu Mgr. V. L. **d o v o l a n i e**.

Dovolateľ v ňom uviedol, že zásadným spôsobom bolo porušené jeho právo na obhajobu, rozhodnutie súdu druhého stupňa, rovnako ako rozhodnutie súdu prvého stupňa, je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia a bolo mu uložené ochranné opatrenie, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

Týmto uplatnil dovolacie dôvody podľa 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/, písm. i/, písm. j/ Tr. por.

Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa písm. j/ ods. 1 § 371 Tr. por., ten podľa dovolateľa spočíva v uložení ochranného opatrenia na podklade znaleckého dokazovania, ktoré nebolo vykonané v súlade so zákonom.

Dovolací dôvod podľa písm. c/ uvedeného ustanovenia bol podľa obvineného naplnený tým, že súd prvého stupňa na hlavnom pojednávaní neprečítal písomne vypracovaný znalecký posudok znalca MUDr. S. H., ani posudok znalkyne MUDr. K., a to aj napriek tomu, že sa naň (na časť) pri výsluchu odvolali, čím bolo odopreté právo obvinenému sa k týmto dôkazom vyjadriť, a tak bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu.

Za toho stavu nemohol oprieť súd rozhodnutie o vine a treste a ochrannom opatrení o takto vykonané dôkazy, čím došlo podľa dovolateľa aj k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa písm. g/ § 371 ods. 1 Tr. por.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. v podstate odôvodnil tým, že poukázal na nedostatky v skutkových zisteniach súdu prvého i druhého stupňa, ktorým vyčítal, že hoci krajský súd doplnil dokazovanie o videonahrávky vyhotovené poškodenou D. V. na mobilnom telefóne, a na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel k záveru, že svoj podiel na jeho konaní má i poškodená I. V., neupravil v tomto smere skutkovú vetu napadnutého rozsudku. Preto mal zrušiť rozsudok súdu prvého stupňa a sám vo veci rozhodnúť, alternatívne vrátiť vec okresnému súdu na nové prejednanie a rozhodnutie. Namietal i časové vymedzenie skutku od začiatku roku 2011, i keď bolo preukázané, že až do marca 2011 sa v spoločnej domácnosti s poškodenými nezdržiaval.

Podľa neho malo ísť v jeho konaní iba o priestupok, alebo o prípadné spáchanie trestného činu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 Tr. zák.

Napokon uviedol, že súdy pri rozhodovaní o treste nezistili žiadnu poľahčujúcu okolnosť. Napriek tomu, že druhostupňový súd formálne uviedol ako poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j/ Tr. zák., pri výmere trestu na ňu v podstate neprihliadol, pretože trest

odňatia slobody v trvaní štyroch rokov bol uložený pri porušení ust. § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. a § 36 písm. j/ Tr. zák.

Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací, vyslovil rozsudkom podľa § 386 ods. 1 Tr. por. porušenie zákona v ustanoveniach § 322 ods. 1, ods. 3 Tr. por., § 321 ods. 1 Tr. por., § 2 ods. 1, ods. 7, ods. 19 Tr. por., § 278 ods. 2 Tr. por., § 268 ods. 2, veta druhá Tr. por., § 208 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. d/ Tr. zák., § 138 písm. j/ Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. j/ Tr. zák., v neprospech obvineného, a aby podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, č. k. 3To/ 113/2011-302, zo dňa 24. novembra 2011 aj rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica, č. k. 2T/170/2011-271, zo dňa 4. októbra 2011, a aby podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal Okresnému súdu Považská Bystrica, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Zároveň navrhol, aby mu dovolací súd podľa § 380 ods. 4, veta druhá Tr. por. prerušil výkon trestu odňatia slobody.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Považská Bystrica vo vyjadrení k dovolaniu navrhla, aby dovolací súd uznesením podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného M. V. o d m i e t o l, pretože nie sú splnené ním uvádzané dovolacie dôvody.

Poškodená I. V. sa vyjadrila k prerušeniu výkonu trestu obvineného tak, že súhlasí s jeho podmieneným prepustením s tou podmienkou, že sa musí výrazne zlepšiť jeho správanie voči nej a dcéram a najmä musí prestať s pitím alkoholických nápojov.

Poškodená D. V. sa k dovolaniu svojho otca nevyjadrila.

Po tomto postupe bolo dovolanie obvineného predložené Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že dovolanie proti napadnutému rozsudku je prípustné (§ 368 ods. 1 a § 566 ods. 3 Tr. por.) a bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.); v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.). Dovolanie súčasne spĺňa podmienky uvedené v § 372 až § 373 Tr. por. ako aj obsahové náležitosti (§ 374 Tr. por.).

Po preskúmaní veci postupom podľa § 382 ods., 1 písm. c/Tr. por. nie sú splnené.

Podľa § 371 ods. 1 Tr. por. dovolanie možno podať, ak

- zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu (písm. c/),
- rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom (písm. g/),
- rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť (písm. i/),
- bolo uložené ochranné opatrenie, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky (písm. j/).

K dovolacím námietkam treba predovšetkým uviesť, že tieto sa u obvineného navzájom prelínajú, týka sa to najmä vykonávania dôkazov výsluchom znalcov, resp. znaleckého dokazovania, ktoré bolo podkladom na uloženie protialkoholického liečenia a taktiež výsluchu znalkyne Mgr. E. K. z odboru psychológie o osobnostnej štruktúre obvineného i poškodených.

Porušenie práva na obhajobu je závažnou, resp. podstatnou chybou konania. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. je však koncipovaný oveľa užšie, pretože ním nie je akékoľvek (resp. každé) porušenie práva na obhajobu, ale len porušenie tohto práva „zásadným spôsobom“, pričom ide najmä o porušenie ustanovení o povinnej obhajobe (§ 37 Tr. por.).

Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. treba chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

V posudzovanej veci mal obvinený na uplatnenie svojich zákonných práv ustanoveného obhajcu, ktorý tak ako obvinený mal právo sa vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom a vykonávať obhajobu osobne i prostredníctvom obhajcu v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku. Týka sa to i dôkazov, ktoré slúžili ako podklad pre rozhodnutie o vine

a treste, ale najmä spôsobu vykonania znaleckého dokazovania znalcami MUDr. H. a MUDr. K. vo vzťahu k uloženej protialkoholickej liečbe ústavnou formou i osobnostnej štruktúry obvineného i ostatných posudzovaných osôb.

Zo spisového materiálu je zrejmé, že záver o uložení ochranného protialkoholického liečenia i záver o osobnostnej štruktúre obvineného oprel súd o výsluchy uvedených znalcov na hlavnom pojednávaní, teda i keď nedošlo k prečítaniu písomných posudkov z prípravného konania, posudzujúc túto skutočnosť v súlade so zásadou kontradiktórnosti konania, nejde o pochybenie, ktoré by bolo možné podradiť pod dovolacie dôvody podľa písm. c/, písm. g/ a písm. j/ § 371 ods. 1 Tr. por. tak, ako sa dožaduje obvinený.

Navyše zo zápisnice o hlavnom pojednávaní na č. 1. 405 vyplýva, že práve obhajca obvineného v súvislosti s návrhom na uloženie ochranného liečenia dal na úvahu súdu, či by splnenie jeho účelu sa nedosiahlo aj vykonaním tohto ochranného opatrenia ambulantnou formou, teda nie je pravdou tvrdenie v dovolaní, že sa obvinený a jeho obhajca nemali možnosť k tomuto dôkazu vyjadriť. Pritom medzi závermi písomných posudkov a výsluchmi znalcov nie sú žiadne rozpory.

Okresný súd tento posudok z prípravného konania neprečítal, avšak z výsluchu uvedeného znalca MUDr. H. na hlavnom pojednávaní jednoznačne vyplýva záver o splnení zákonných podmienok na uloženie ústavného protialkoholického liečenia obvinenému a tento záver je v súlade so zisteniami znalca v prípravnom konaní.

Napokon k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. treba uviesť, že dovolací súd nepreskúmava skutkové zistenia, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie súdu, teda nepreskúmava ani neúplnosť skutkových zistení ani nesprávne hodnotenie dôkazov a podobne. Rozsah jeho prieskumnej povinnosti je vždy vymedzený len dovolacím dôvodom, pre ktorý je dovolanie podané. Prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu dovolacieho dôsledne vychádza zo zásady, že skutkový stav je v prípade rozhodovania o dovolaní hodnotený len z toho hľadiska či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené, teda či sú právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Na podklade tohto dovolacieho dôvodu teda nie je možné posudzovať a hodnotiť správnosť a úplnosť skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 10 Tr. por., ani preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia

jednotlivých dôkazov podľa § 2 ods. 12 Tr. por., pretože to sú otázky upravené normami procesného práva a nie hmotným právom. Tento záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a rozhoduje o ňom najvyšší súd, kde nemožno znovu vytvárať, či zásadne meniť skutkové zistenia. Právna úprava spôsobu rozhodovania najvyššieho súdu predpokladá, že v tomto konaní nebude dokazovanie vykonané vôbec alebo len celkom výnimočne v značne obmedzenom rozsahu a zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní (§ 379 ods. 2 Tr. por.).

Podľa § 208 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. kto týra blízku osobu spôsobujúc jej fyzické utrpenie a psychické utrpenie bitím, kopaním, údermi, ponižovaním, vyhrážaním, vyvolávaním strachu, ktoré ohrozuje jej fyzické a psychické zdravie, potrestá sa odňatím slobody na tri roky až osem rokov. Podľa § 208 ods. 2 písm. d/ Tr. zák. odňatím slobody na sedem rokov až pätnásť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 závažnejším spôsobom konania. Ak sa dopustí páchatel' predmetného činu najmenej na troch osobách, ide o závažnejší spôsob konania v zmysle § 138 písm. j/ Tr. zák.

V posudzovanom prípade dovolací súd zistil, že námietka obvineného, že skutok mal byť posúdený ako iný trestný čin, prípadne priestupok proti občianskemu spolunažívaniu, resp. manželská hádka, ktorá nevykazuje znaky protispoločenského konania, je v rozpore so stavom vecí a zákonom.

Skutok, zo spáchania ktorého bol obvinený uznaný za vinného, vykazuje všetky zákonné znaky zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. d/ Tr. zák., pretože obvinený zisteným konaním týral manželku a jeho dve dcéry, čím ohrozoval ich fyzické i duševné zdravie a spáchal tento čin na viacerých osobách (§ 138 písm. j/ Tr. zák.), teda správne bol uznaný za vinného zo zločinu podľa uvedeného zákonného ustanovenia.

Pokiaľ ide o námietku obvineného vzťahujúcu sa na rozhodnutie o treste, s touto sa vysporiadal už odvolací súd, keď správne obvinenému uložil trest pod zákonnú hranicu odseku 2 § 208 Tr. zák., pričom v súlade s § 39 ods. 1 Tr. zák. dôsledne zohľadnil pomery páchatel'a, u ktorého by použitie základnej trestnej sadzby ustanovenej trestným zákonom najmä pre jeho doterajšiu bezúhonnosť a skutočnosť, že musí absolvovať ochranné proti

alkoholické liečenie ústavnou formou, bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a v rozpore s účelom trestu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa zaoberal aj námietkou obvineného ohľadom uloženia výšky trestu odvolacím súdom v súvislosti s kritériami ukladania trestu v zmysle ustanovení Trestného zákona a základných zásad ukladania sankcií. K tomuto je potrebné uviesť, že k porušeniu ust. trestného zákona, resp. k ich nesprávnemu použitiu nedošlo. V zmysle najnovšej judikatúry Najvyššieho súdu R 13/2013 je rozlišovacím kritériom obmedzenia mimoriadneho zníženia trestu odňatia slobody, ustanoveným v § 39 ods. 3 písm. b/ až e/ Trestného zákona, dolná hranica sadzby trestu odňatia slobody uvedená v osobitnej časti Trestného zákona, nie dolná hranica tejto sadzby zvýšená podľa § 38 ods. 4 až ods. 6 alebo podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona, čo však neplatí pri mimoriadnom znížení odňatia slobody v konaní o uznaní viny a prijatí trestu. Z toho dôvodu, je aj takto uložený znížený trest v predmetnej trestnej veci zákonný a námietky obvineného vplyv na konkrétne uložený trest nemajú význam.

V súlade so zákonom je aj rozhodnutie odvolacieho súdu o spôsobe výkonu trestu odňatia slobody, nakoľko obvinený doposiaľ vo výkone trestu odňatia slobody nebol.

Keďže Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie dôvodov dovolania v súlade s § 382 písm. c/ Tr. por., na neverejnom zasadnutí uznesením bez preskúmania veci dovolanie obvineného M. V. odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 22. júla 2014

JUDr. Emil B d ť o c h , v. r.
predseda senátu

Vypracoval: JUDr. Richard Bureš

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová